21501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3471 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2026

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Raad Algemene Zaken van 3 en 4 september 2026.

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

VERSLAG INFORMELE RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 3 EN 4 SEPTEMBER 2026

Op donderdag 3 en vrijdag 4 september vond de informele Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats in Dublin onder het Ierse voorzitterschap van de raad van de Europese Unie (EU). De Raad sprak over het Meerjarig Financieel Kader, EU uitbreiding en het European Democracy Shield. Omdat het een informele Raad betrof, zijn er geen besluiten genomen.

Meerjarig Financieel Kader
De Raad besprak de voortgang van de onderhandelingen over het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) en het Eigenmiddelenbesluit (EMB) aan de hand van twee sessies. Het Ierse voorzitterschap gaf aan dat het bereiken van een akkoord over het MFK in het najaar van 2026 de hoogste prioriteit heeft. Ierland is voornemens om begin oktober jl. een herziene versie van het onderhandelingsdocument *(negotiating box)* te presenteren.

De eerste sessie betrof een uitwisseling tussen lidstaten over de wijze waarop het MFK kan bijdragen aan het adresseren van uitdagingen op het gebied van concurrentievermogen, weerbaarheid en defensie. De co-rapporteurs van het Europees Parlement (EP)[1] waren uitgenodigd deel te nemen. De co-rapporteurs benadrukten het belang van een breed gedragen akkoord, waarbij een evenwicht moet worden gevonden tussen nieuwe en traditionele prioriteiten.

De tweede sessie richtte zich op het overkoepelende MFK-pakket en de balans tussen de verschillende pijlers van het MFK. De lidstaten werden gevraagd zich uit te spreken over de gewenste verdeling van middelen over de verschillende onderdelen. Ten aanzien van het totale volume bestaan duidelijke verschillen van inzicht. Enerzijds zijn er lidstaten die inzetten op een substantiële verlaging van het volume, anderzijds zijn er lidstaten die het voorgestelde volume in de laatste versie van de *negotiating box* van het Cypriotische voorzitterschap als een goede basis beschouwen, dan wel willen terugkeren naar de omvang van het voorstel van de Europese Commissie. Er bestaat brede steun voor een grotere inzet op defensie, concurrentievermogen en veiligheid. Tegelijkertijd bestaat verschil van inzicht over de vraag in hoeverre deze intensivering ten koste mag gaan van pijler 1 van het MFK (cohesie en het gemeenschappelijk landbouwbeleid).

Nederland benadrukte tijdens beide sessies, in lijn met de Kamerbrief kabinetsappreciatie over de *negotiating box* van 16 juni jl., samen met een groep gelijkgezinde lidstaten het belang van een moderne en toekomstbestendige EU-begroting die bijdraagt aan de strategische doelen van Europa. Voor het kabinet staat voorop dat de omvang van het volgende MFK substantieel omlaag moet ten opzichte van het Commissievoorstel, terwijl tegelijkertijd de noodzakelijke modernisering wordt voortgezet. Concreet vindt het kabinet dat de Europese begroting sterker moet worden gericht op het bevorderen van het Europees concurrentievermogen, onderzoek en innovatie, een stevig migratie- en asielbeleid, veiligheid en defensie. Daarom is herprioritering van middelen naar

[1] Siegfried Mureșan en Carla Tavares

deze prioriteiten nodig. Middelen uit de EU-begroting moeten worden ingezet waar de meeste grensoverschrijdende EU-toegevoegde waarde en impact kan worden gerealiseerd. Besparingen moeten daarom zoveel mogelijk worden gevonden in pijlers 1 en 4 (met uitzondering van de migratie- en interne veiligheidsfondsen en de verplichte rente- en terugbetalingen van NGEU) en zo min mogelijk ten koste gaan van pijlers 2 en 3. Nederland onderstreepte tevens het belang van een verlaging van het totale volume, de noodzaak van een bni-correctiemechanisme en het behoud van de perceptiekostenvergoeding op 25%.

EU-uitbreiding

Op vrijdag wisselde de Raad in een eerste sessie met vertegenwoordigers van de (potentiële) kandidaat-lidstaten, met uitzondering van Georgië en Turkije, van gedachten over hun ervaringen met technische ondersteuning en capaciteitsopbouw door de EU en EU lidstaten bij het voldoen aan noodzakelijke hervormingseisen in het toetredingsproces. (Potentiële) kandidaat-lidstaten wezen in hun bijdrages op geleverde hervormingsinspanningen en plannen, ondersteuning die met hulp van de EU en lidstaten tot stand is gekomen, alsook hun verwachtingen over voortgang in het toetredingsproces na het voldoen aan eisen. België intervenieerde namens de Benelux en onderstreepte onder meer het belang van blijvende toewijding aan de ambitieuze hervormingsagenda's, met nadruk op de rechtsstaat, fundamentele rechten, corruptiebestrijding en het versterken van administratieve en personele capaciteit. Diverse lidstaten spraken in hun interventies waardering uit voor hervormingsinspanningen en benadrukten dat de EU ondersteuning aan (potentiële) kandidaat-lidstaten moet blijven coördineren. Dat eigen merites en de Kopenhagen- criteria leidend zijn in het toetredingsproces werd in verschillende interventies benadrukt, waaronder die van de Benelux. De geopolitieke context is geen reden om standaarden te verlagen, maar onderstreept in de ogen van veel lidstaten wel de noodzaak van steun bij het hervormingsproces.

Verschillende aanwezigen gingen in op de ontwikkelingen rond het overlijden van Mladic en spraken hun afkeuring uit over het gegeven eerbetoon.

Vervolgens sprak de Raad in een tweede, besloten, sessie over waarborgen en overgangsmaatregelen in toekomstige toetredingsverdragen. Commissaris Kos onderstreepte het belang van stevige waarborgen, waaronder voor de rechtsstaat. Ze blikte vooruit naar de mededeling die de Europese Commissie naar verwachting 30 september a.s. zal publiceren, die ook ideeën over waarborgen zal bevatten. Deze ideeën zullen vervolgens meegenomen worden in discussies in aanloop naar de Europese Raad van 15-16 oktober, waar EU-uitbreiding en interne hervormingen naar verwachting op de agenda staan. België intervenieerde namens de Benelux, Duitsland en Frankrijk en pleitte voor stevige waarborgen en langere transitiemaatregelen in nieuwe toetredingsverdragen, in lijn met het non-paper dat uw Kamer eerder ontving.[2] Zo wees België op de noodzaak voor sterke nieuwe rechtsstaatswaarborgen, zoals een non-regressiebepaling die regressie op eerbiediging van EU-waarden

[2] Kamerstuk 23987, nr. 412.

na toetreding verbiedt. Onder lidstaten bleek in algemene zin overeenstemming over de uitgangspunten voor nieuwe waarborgen, zo benadrukten lidstaten onder andere dat maatregelen proportioneel en tijdelijk moeten zijn, en dat ruimte voor maatwerk nodig is. Verschillende lidstaten gaven aan het idee om vetorechten van nieuwe lidstaten tijdelijk te beperken op terreinen zoals uitbreiding, GBVB en het MFK niet te kunnen steunen.

European Democracy Shield

Tijdens de lunch sprak de Raad over de veiligheid van (kandidaat-)politieke ambtsdragers, een van de prioriteiten onder het European Democracy Shield. Lidstaten bespraken de zorgelijke ontwikkelingen op dit gebied en de extra kwetsbare positie van vrouwen en minderheden. Meerdere lidstaten wezen op het belang van onderwijs, het betrekken van kandidaat-lidstaten, de verantwoordelijkheid van grote platforms en EU-maatregelen zoals de *Digital Services Act*. Nederland onderstreepte het belang van de veiligheid van gekozen volksvertegenwoordigers, kandidaten en politieke ambtsdragers, en sprak zich uit voor het ontwikkelen van gedeelde standaarden en normen op Europees niveau. Ook riep het kabinet de Europese Commissie en lidstaten op om samen te werken om online agressie en intimidatie op sociale media platformen tegen te gaan. De Europese Commissie komt later dit jaar met een aanbeveling over de veiligheid van (kandidaat-)politieke